

Vilniaus universiteto studijų programų
 rengimo, vykdymo ir tobulinimo tvarkos
 aprašo priedas

(Vilniaus universiteto studijų dalyko (modulio) aprašo tipinė forma lietuvių kalba)

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Šiuolaikinės kalbotyros tyrimai	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. dr. Ilona Mickienė, Kitas / a (-i):	Kauno fakulteto Kalbų, literatūros ir vertimo studijų institutas ☒ Socialinių mokslų ir taikomosios informatikos institutas ☐

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji ☒ antroji ☐	Privalomasis dalykas ☐ Pasirenkamasis dalykas ☐ Bendrauniversitečių studijų dalykas ☐ Individualiųjų studijų dalykas ☒ Tarpkryptinis dalykas ☐

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Paskaitos, seminarai (taip pat ir nuotolinė forma)	Rudens sem. (7 sem.)	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Kalbotyros įvadas, Bendrinė lietuvių kalba	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas
Dalyko tikslas — supažindinti studentus su šiuolaikinio (pirmiausia lietuvių) kalbotyros mokslo problematika, kalbotyrinių tyrimų tendencijomis, metodologinėmis lingvistinių tyrimų priegomis;

ugdyti gebėjimą suvokti, analizuoti, kritiškai vertinti lietuvių kalbotyros mokslo problemas; ugdyti gebėjimą lietuvių kalbotyrinius tyrimus vertinti pasauliniame lingvistinių tyrimų kontekste.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
<p>Išklausęs dalyką ir įvykęs atsiskaitymus, studentas</p> <ul style="list-style-type: none"> - įgis žinių apie naujausius įvairių sričių lietuvių kalbotyros tyrimus; išmanys šiuolaikinio lietuvių kalbotyros mokslo problematiką, orientuosis lietuvių kalbotyros tyrimų įvairovėje. 	<p>Probleminis dėstymas; literatūros studijavimas; dalyvavimas diskusijose per seminarus</p>	<p>Tarpinis atsiskaitymas: apklausa raštu (atvirojo tipo klausimai) Egzaminas (atvirojo tipo klausimai)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - supras ir gebės vertinti lietuvių kalbotyros tyrimus pasauliniame lingvistinių tyrimų kontekste; - gebės atpažinti kalbotyrinį objektą ir mokės atsirinkti metodologines prieigas; - supras kalbotyros mokslo problematikos dinamiškumą; - bus pasirengęs savarankiškai gilinti kalbotyrinių tyrimų žinias. 	<p>Probleminis dėstymas; savarankiškas darbas: mokslinių straipsnių analizė ir pranešimų rengimas</p>	<p>Tarpinis atsiskaitymai per seminarus: mokslinio straipsnio analizė ir pranešimas</p>

Temos	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiškų studijų laikas ir užduotys
-------	----------------------------	---

	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
XXI amžiaus kalbininkų interesų laukas. Fundamentinių ir taikomųjų tyrimų skirtis; tradiciniai ir modernūs objektai; kalbotyринų tyrimų tipologija. Lietuvių kalbotyra XXI amžiaus pradžioje.	4		1				5	8	Paskaitų medžiagos analizė. Literatūra pasirinktinai iš rekomenduojamos literatūros sąrašo. Rengiamasis seminaro problematikai svarstyti, diskusijoms. Seminaras <i>Kalbotyrinės problemos</i> (minčių lietus).
Kalbos faktas, reiškinys, klaida (?): požiūriai, vertinimai, diskursai. Kalbos kultūros deskriptyvusis analitinis diskursas. Norminamoji lingvistika. Tyrimų sklaida. Kalbos politika vs. kalbų politika. Grėsmių Lietuvos ekolingvistinei sistemai diskursai. Kritiniai raštingumo diskursai. Ideologiniai konfliktai lingvistinėje literatūroje.	4		1				5	10	Paskaitų medžiagos analizė. Savarankiškas privalomosios ir papildomosios literatūros studijavimas. Mokslinių straipsnių analizės ir pranešimo rengimas.
Terminologijos ir terminografijos problemos Terminų žodynų rengimas bei leidyba, terminų standartizacija, terminų bankų bei duomenų bazių kūrimas, terminų tvarkymas rengiant ir leidžiant mokslinę literatūrą. Mokslinių tyrimų sklaida.	4		1				5	8	Paskaitų medžiagos analizė. Savarankiškas privalomosios ir papildomosios literatūros studijavimas. Mokslinio straipsnio analizės ir pranešimo rengimas.
Kalbos variantiškumo tyrimai Moderniosios dialektologijos paradigma Lietuvoje. Regioninio	4		2				6	8	Paskaitų medžiagos analizė. Savarankiškas privalomosios ir

kalbos variantiškumo tyrimai. Lietuvių tarmėtyros teorinis modelis. Metodologiniai ir ideologiniai XXI amžiaus pradžios tyrimų bruožai. Svarbiausi moksliniai produktai ir projektai.									papildomosios literatūros studijavimas. Mokslinių straipsnių analizės ir pranešimų rengimas.
Tarpinis atsiskaitymas	2						2	8	Paskaitų medžiagos analizė. Savarankiškas privalomosios ir papildomosios literatūros studijavimas.
Vardyno tyrimai Duomenų publikavimo problemos. Atskirų onimų klasių arba atskirų onimų darybos bei struktūros, kilmės bei raidos, semantikos bei motyvacijos tyrimai. Kai kurios teorinės onomastikos problemos. Tyrimų sklaida mokslinėje literatūroje.	4		2				6	8	Paskaitų medžiagos analizė. Savarankiškas privalomosios ir papildomosios literatūros studijavimas.
Diachroninės kalbotyros tyrimai Naujausi istorinės fonetikos, istorinės morfologijos, istorinės sintaksės, istorinės žodžių darybos tyrimai, etc. Projektai. Tyrimų sklaida mokslo žurnaluose.	4		2				6	8	Paskaitų medžiagos analizė. Savarankiškas privalomosios ir papildomosios literatūros studijavimas. Mokslinių straipsnių analizės ir pranešimų rengimas.
Antropologiškai orientuotos lingvistikos interesų laukas Kognityviosios lingvistikos idėjų sklaida. Etnolingvistikos ir lingvistinės kultūrologijos tyrimai.	2		2				4	8	Paskaitų medžiagos analizė. Savarankiškas privalomosios ir papildomosios literatūros studijavimas. Mokslinių straipsnių analizės ir pranešimų rengimas.

Taikomosios kalbotyros problemos Taikomosios kalbotyros deskriptyvusis diskursas. Tekstynų lingvistikos problemos. Psicholingvistikos problemos. Taikomosios kalbotyros tyrimų sklaida. Taikomosios kalbotyros projektų tradicija.	2		3				5	8	Paskaitų medžiagos analizė. Savarankiškas privalomosios ir papildomosios literatūros studijavimas. Mokslinių straipsnių analizės ir pranešimų rengimas.
Kita kalbotyrinė problematika Medijų lingvistikos užuomazgos. Metalingvistika ir kt.	2		2				4	8	Paskaitų medžiagos analizė. Savarankiškas privalomosios ir papildomosios literatūros studijavimas. Mokslinių straipsnių analizės ir pranešimų rengimas.
Iš viso	32		16				48	82	

Pastaba: ne daugiau kaip 4 kontaktinio darbo val. gali būti pakeičiamos socialinių partnerių kviestinėmis paskaitomis arba edukacinėmis išvykomis pas socialinius partnerius.

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Tarpinis atsiskaitymas: apklausa raštu (atvirojo tipo klausimai)	30	iki 7–8 semestro savaitės	Apklausa raštu sudaro 4–6 atvirojo tipo klausimai. Kiekvienas klausimas vertinamas 10 balų. Vertinama taip: 10 balų – visapusiškai atskleista klausimo esmė, parodytos apibendrintos žinios, vadovautasi teorinės literatūros išvalgomis, parodytas gebėjimas kritiškai vertinti. 9 balai – atskleista klausimų esmė, parodytos apibendrintos žinios, aiškintos priežastys; 8 balai – parodytas sąryšinis žinojimas ir supratimas: esminės dalys susietos ir integruotos į visumą; 7 balai – parodytas daugiastuktūris žinojimas: susitelkta į keletą svarbių

			<p>aspektų, tačiau ne visi tinkamai tarpusavyje susieti;</p> <p>6 balai – parodytas daugiastuktūris žinojimas: susitelkta į keletą svarbių aspektų, tačiau jie nėra tarpusavyje susieti;</p> <p>5 balai – parodytas vienastruktūris žinojimas: atsakymai sutelkti į vieną aspektą, atsakymai remiasi faktų išvardijimu;</p> <p>4–1 netenkinami minimalūs reikalavimai.</p>
Tarpinis atsiskaitymai per seminarus: mokslinių straipsnių analizė ir pranešimai	40	Per seminarus	<p>Kiekvieno mokslinio straipsnio analizė vertinama 10 balų.</p> <p>Vertinama vadovaujantis tokiais kriterijais:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analitinis ir kritinis mokslinio teksto perskaitymas; 2) gebėjimas vertinti tyrimą analogiškų tyrimų perspektyvoje; 3) gebėjimas parengti ir pristatyti taisyklingą, rišlų, nuoseklų tekstą. <p>Galutinis vertinimas – balų aritmetinis vidurkis x 0,4</p>
Egzaminas (atvirojo tipo klausimai)	30	Per sesiją	<p>Apklausa raštu sudaro 4–6 atvirojo tipo klausimų.</p> <p>Kiekvienas klausimas vertinamas 10 balų.</p> <p>Vertinama taip:</p> <p>10 balų – visapusiškai atskleista klausimo esmė, parodytos apibendrintos žinios, vadovautasi teorinės literatūros išvalgomis, parodytas gebėjimas kritiškai vertinti.</p> <p>9 balai – atskleista klausimų esmė, parodytos apibendrintos žinios, aiškintos priežastys;</p> <p>8 balai – parodytas sąryšinis žinojimas ir supratimas: esminės dalys susietos ir integruotos į visumą;</p> <p>7 balai – parodytas daugiastuktūris žinojimas: susitelkta į keletą svarbių</p>

			<p>aspektų, tačiau ne visi tinkamai tarpusavyje susieti;</p> <p>6 balai – parodytas daugiastruktūris žinojimas: susitelkta į keletą svarbių aspektų, tačiau jie nėra tarpusavyje susieti;</p> <p>5 balai – parodytas vienastruktūris žinojimas: atsakymai sutelkti į vieną aspektą, atsakymai remiasi faktų išvardijimu;</p> <p>4–1 netenkinami minimalūs reikalavimai.</p> <p>Galutinis vertinimas – balų aritmetinis vidurkis x 0,3</p>
--	--	--	---

Nepristačius tarpinio atsiskaitymo, neleidžiama laikyti egzamino.

DĖL DALYKO LAIKYMO EKSTERNU

Pažymėti ☒		Jei leidžiama, pateikti sąlygas		
Neleidžiama	☐	Leidžiama	☒	<p>Atsiskaitant dalyką eksternu, rengiama esė arba projektas (40 proc.), kuris dėstytojui el. paštu (arba įkeliamas į emokymų aplinką) pateikiamas ne vėliau kaip prieš 5 d. d. iki egzamino, ir laikomas egzaminas (60 proc.). Vertinant projektą / esė ir egzaminą, taikomi tokie patys kriterijai, kaip ir studijuojant dalyką nuosekliai.</p>

DĖL GENERATYVINIO DIRBTINIO INTELEKTO (GDI) ĮRANKIŲ („CHATGPT“ AR KT.) NAUDOJIMO STUDIJUOJANT DALYKĄ:

Pažymėti ☒		Jei leidžiama, pateikti sąlygas, kt.		
Neleidžiama	☐	Leidžiama	☒	<p>GDI galima naudoti tik dėstytojui nurodžius, kad vieną ar kitą užduotį galima rengti naudojant GDI. Kitu atveju darbas yra nevertinamas.</p> <p>Jei užduotims atlikti leidžiama naudotis GDI įrankiais, griežtai laikytinasi citavimo reikalavimų, numatytų Dirbtinio intelekto naudojimo Vilniaus universitete gairėse</p>

DĖL STUDIJŲ REZULTATŲ PASIEKIMO PAŽANGOS

Studentui, (1) nuosekliai semestro laikotarpiu per praktinius užsiėmimus (seminarus, pratybas, kt.) nedemonstruojančiam numatytų dalyko (modulio) studijų rezultatų pasiekimo pažangos ir (2) neįvykdžiusiam visų tarpinių atsiskaitymų reikalavimų ir užduočių dalyko apraše numatytu laiku, **neleidžiama** dalyvauti egzaminų sesijoje.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Straipsniai iš mokslinių žurnalų	1998–2025	<i>Acta Humanitarica Universitatis Saulensis (nuo 2006 m.),</i> <i>Acta Linguistica Lithuanica (Lietuvių kalbotyros klausimai),</i> <i>Archivum Lithuanicum (nuo 1999 m.),</i> <i>Baltistica,</i> <i>Darbai ir dienos,</i> <i>Darnioji daugiakalbystė (nuo 2012 m.),</i> <i>Filologija,</i> <i>Kalbos kultūra (Bendrinė lietuvių kalba),</i> <i>Kalbotyra (iki 2005 m.),</i> <i>Lituanistica,</i> <i>Lietuvių kalba (nuo 2007 m.),</i> <i>Res humanitariae (nuo 2007 m.),</i> <i>Respectus Philologicus,</i> <i>Taikomoji kalbotyra (nuo 2012 m.),</i> <i>Terminologija,</i> <i>Verbum (nuo 2010 m.),</i> <i>Žmogus ir žodis (iki 2018 m.)</i>		
Aliūkaitė, Daiva; Mikulėnienė, Danguolė; Čepaitienė, Agnė;	2020	<i>Lietuvių kalbos variantai: tyrėjo ir paprastojo kalbos bendruomenės nario perspektyvos</i>		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla

Brazaitienė, Laura				
Gudavičius, Aloyzas	2009	<i>Etnolingvistika (Tauta kalboje)</i>		Šiauliai: ŠU leidykla
Marcinkevičienė, Rūta	2000	<i>Tekstynų lingvistika teorija ir praktika, Darbai ir dienos</i>	Nr. 24, p. 7–64.	
Miliūnaitė, Rita	2018	<i>Kalbos normų savireguliacija interneto bendruomenėje</i>		Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
Miliūnaitė, Rita	2009	<i>Dabartinės lietuvių kalbos vartosenos variantai</i>		Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla
Papaurėlytė- Klovienė, Silvija	2007	<i>Lingvistinės kultūrologijos bruožai</i>		Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
Rutkovska, Kristina; Smetona, Marius; Smetonienė, Irena	2017	<i>Vertybės lietuvių pasaulėvaizdyje</i>		Vilnius: Akademinė leidyba
Vaicekauskienė, Loreta	2007	<i>Naujieji lietuvių kalbos svetimžodžiai: kalbos politika ir vartoseną</i>		Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla
Vaicekauskienė, Loreta (red.).	2017	<i>Lietuvių kalbos idealai. Kaip keitėsi geriausios kalbos idėja</i>		Vilnius: Naujasis Židinys–Aidai
Papildoma literatūra				
Adamonytė, Veronika; Bichlmeier, Harold; Bilkis, Laimutis; Blažienė, Grasilda; Kačnaitė- Vrubliauskienė, Dalia; Mickienė, Ilona	2019	<i>Litauische Orts-, flur- und gewässernamen im europäischen Kontext / Blažienė G., Bilkis L., (Hrsg.), wissenschaftlicher Redakteur Bichlmeier H.</i>		Hamburg, Baar-Verlag,
Bilkis, Laimutis; Ragauskaitė, Alma; Sinkevičiūtė, Daiva (sud.)	2006	<i>Baltų onomastikos tyrimai: Aleksandriui Vanagai atminti</i>		Vilnius: Lietuvių kalbos institutas
Blažienė, Grasilda; Ragauskaitė, Alma (sud.)	2011	<i>Baltų onomastikos tyrimai</i>	2	Vilnius: Lietuvių kalbos institutas
Gaivenis, Kazimieras	2002	<i>Lietuvių terminologija: teorijos ir tvarkybos metmenys</i>		Vilnius: Lietuvių kalbos institutas
Grumadienė, Laima; Marcinkevičienė, Rūta (sud.)	1994	<i>Sociolingvistika ir kalbos kultūra</i>		Vilnius: Gimtasis žodis
Judžentis, Artūras (sud.),	2009	<i>Kalba ir žmonės</i>		Vilnius: Vilniaus universitetas

		<i>Lietuvos vietovardžių geoinformacinė duomenų bazė</i>		Prieiga: https://ekalba.lt/lietuvos-vietovardziu-geoinformacine-duomenu-baze/
Keinys, Stasys	2006	<i>Dabartinė lietuvių terminologija</i>		Vilnius: Lietuvių kalbos institutas
Kniūkšta, Pranas	2013	<i>Tarp gramatikos ir politikos</i>		Vilnius: Lietuvių kalbos institutas
Marcinkevičienė, Rūta	2000	<i>Terminografija ir tekstynas, Terminologija,</i>	Nr. 6, p. 5–22.	
		<i>Pavardžių duomenų bazė</i>		Prieiga internete: https://ekalba.lt/pavardziu-duomenu-baze/
Župerka, Kazimieras	2012	<i>Metalingvistika. Nekalbininkų kalbotyra</i>		Šiauliai: Šiaulių universitetas

PASTABA: Į literatūros sąrašą rekomenduojama įtraukti atvirusius mokymosi išteklius